

Contribuții la genealogia familiei Flondor

DRAGOȘ ȘESAN

La Arhivele Naționale din București se păstrează un valoros fond de documente referitoare la familia Flondor și anume Fondul personal *Iancu Flondor*, cu date interesante despre viața și activitatea renumitului fruntaș bucovinean, ca și date și evenimente legate de pregătirea Marii Uniri din 1918 și tot ce a urmat după această dată¹.

Nu lipsite de interes sunt dosarele nr. 74 și 77 din pomenitul fond, care conțin câteva documente, în copie, despre genealogia acestei familii. Astfel, în dosarul nr. 77 se vorbește despre un Toader Flondor, care apare menționat la 1 august 1720, alături de frații săi: Gheorghe Ciudin, Sultana, Paraschiva, Anița și Alexandra, ca moștenitor al moșiei Cătămăreștilor (ținutul Botoșani), proprietatea lui Pavel Albotă². Același Toader Flondor este menționat la 21 septembrie 1732 la împărțirea satului Hrișcani (ținutul Botoșani), când îi revin 80 de funii și 3 stânjeni și $1/2$ ³.

Fostul mare armaș Toader Flondor nu s-a bucurat prea mult de privilegiul acestei împărțeli, deoarece, la 1 iunie 1733, în actul de hotărnicie pentru satul Hrișcani apare un Adam Pascul, care cumpără partea lui Toader Flondor⁴. Mai mult chiar, în cartea de judecată a lui Grigorie al II-lea Ghica, domnul Moldovei, pentru moșia Hrișcani, printre reclamanți este pomenit și Toader Albotă Flondor, fost mare armaș, care își cere drepturile de proprietar⁵. Așadar, familia Flondor mai purta și numele de Albotă. Într-adevăr, Sever Zotta, în studiul său dedicat familiei Flondor, precizează că, de fapt, Flondor este o poreclă pentru familia Albotă⁶ și, în continuare, arată că cea mai veche atestare este din 1443, când este menționat un Albu – Albotă, Schwerträger (spătar), iar cea mai veche atestare a denumirii de Flondor apare la 1678, când este menționat Toader Flondor, mare armaș⁷.

¹ Vezi Dragoș Șesan, *Fondul personal Iancu Flondor*, în „Revista Arhivelor”, anul LXXVI, vol. LXI, nr. 1-2, 1999, p. 198-201.

² D.A.N.I.C., Fondul personal *Iancu Flondor*, dosar nr. 77, f. 7.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Sever Zotta, *Die Abstammung der Familie Flondor*, Rădăuți, 1933, p. 3.

⁷ Ibidem; de reținut că numele marelui armaș Toader nu apare menționat în Nicolae Stoicescu, *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova. Sec. XIV-XVII*, București, Editura Enciclopedică Română, 1971, nici la *Albu – Albotă*, nici la *Flondor*. În aceste condiții, ne este foarte greu să ne pronunțăm dacă marele armaș Toader Flondor din 1678 este una și aceeași persoană cu Toader Flondor, fost mare armaș, din 1733, adică după 55 de ani, doar dacă anul propus de Sever Zotta nu este greșit.

Contemporan cu fostul mare armaș Toader Flondor este amintit în documentele vremii un Iordache Flondor, cu fiul său Negoită. Acesta din urmă furase, în anul 1733, de la Toader Țurcanul și Vasile din Crasnaleuca (ținutul Dorohoi), cinci iepe, un cal și doi străjnici (un cal de doi ani) și pe care i-a înapoiat păgubiților Lupu Poroschi poroșnic⁸. Același Negoită Flondor va vinde, la sfârșitul anului 1733, pe 9 decembrie, lui Lupul Poroschi poroșnic a patra parte din sat din Săpoteni, din ținutul Dorohoi, și a opta parte din satul Cordăreni, din ținutul Dorohoi, pentru 190 lei, adică 5 iepe, 2 cai și 100 de lei, „ca să-și scoată capul de la nevoie”⁹. Negoită Flondor mai apare menționat într-un zapis din 1744, când vinde lui Aristarh, mare vistier, împreună cu Toader Calmuțchi, feciorul lui Vasile Calmuțchi, nepot lui Grigoraș Gherman, a patra parte din satul Cordăreni (ținutul Dorohoi) și cu o parte din heleșteu, moară și pomet¹⁰.

În fondul *Mănăstirea Doljești*, de la Direcția Arhivelor Naționale Istorice Centrale din București, găsim documente care pomenesc pe un Constantin Flondor și pe fiica acestuia, Catrina, măritată cu Mihai Enache (Ianache).

La anul 1736, acest Mihai Enache, cu femeia lui, Catrina, fata lui Constantin Flondor, vând lui Lupul poroșnic, al doilea armaș, jumătate din a treia parte din satul Cordăreni (ținutul Dorohoi), din partea de sus, pe Iubăneasa (Ibăneasa) și partea socrului său din Săpoteni (ținutul Dorohoi) drept 25 de lei¹¹.

Mai mult chiar, aflăm că fata lui Constantin Flondor mai are și un frate, pe Dumitru, care primește la <1739> 50 lei și 20 de unghi ungurești de la Lupul

⁸ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet XXIX/66 - 1733 (7242) noiembrie 2, original; ibidem, pachet X/7 - 1733 (7242) noiembrie 2, copie; ibidem, pachet X/57/14 - 1733 (7242) noiembrie 2, rezumat; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul 53), f. 9 v.

⁹ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet XXIX/67 - 1733 (7242) decembrie 9, original; ibidem, pachet XXII bis/1 - 1733 (7242) decembrie 9, copie, unde se mai precizează că iapa a fost prețuită la 12 lei, iar calul la 15 lei; ibidem, pachet X/57/15 - 1733 (7242) decembrie 9, rezumat; ibidem, pachet X/239/4 - 1733 (7242) decembrie 9, rezumat, unde se mai precizează că Negoită era strănepotul lui Grigoraș Gherman și că partea ce o vinde din Cordăreni era de 250 de stânjeni; ibidem, pachet X/239/31 - 1733 (7242) decembrie 9, rezumat, unde se mai precizează că Negoită era și ginerele lui Grigore Tăutul; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul 54), f 10 r. - 7242 decembrie 9, unde satul Săpoteni este trecut la județul Botoșani, iar printre martorii zapisului de vânzare a satului se numără și Șerban Flondor.

¹⁰ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet X/239/9 - 1744 (7252) iunie 12, rezumat.

¹¹ Ibidem, pachet XXIX/68 - 1736 (7244) mai 25, original; ibidem, pachet XXII bis/2 - 1736 (7244) mai 25, copie, unde se precizează că prețul de vânzare este de 250 de lei; ibidem, pachet X/10 - 1736 (7244) mai 25, copie; ibidem, pachet X/235/5 - 1736 (7244) mai 25, rezumat; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul 55), f. 10 r., 7244 mai 25, rezumat.

Poruțchi pentru vânzarea unor părți de moșie din Cordăreni și Săpoteni¹², fapt adevărit și de Enache Mihai, soțul Catrinci și ginere al lui Constantin Flondor, la 1743¹³.

În sfârșit, Catrina și soțul ei mai sunt menționați într-un document din jurul anului 1740, când se plâng isprăvniciei împotriva lui Lupu Poruțchi pentru niște vite (cra vorba de patru boi)¹⁴.

Știri mai bogate avem, în schimb, despre Șerban Flondor, fratele lui Constantin Flondor, într-o vreme ocupând chiar funcția de medelnicer. Pe Șerban Flondor îl întâlnim ca martor semnând într-un zăpis de vânzare a unei părți din satul Săpoteni (ținutul Dorohoi), la 1733¹⁵. De asemenea, Șerban Flondor trebuia să se înfățișeze la Iași, în 1736, ca martor al unei vânzări făcute de nepoata sa, Catrina Flondor, dar, fiind bolnav, roagă să se amâne vânzarea până după „Sâmpietru” (29 iunie)¹⁶.

Un an mai târziu, în 1737, Șerban Flondor este reclamat de un Manole, căpitan de coșmani (*sic!*) (gocimani), că nu a vrut să semneze un zăpis de vânzare¹⁷.

Ca medelnicer, Șerban Flondor apare într-o mărturie din 1749 pentru hotarul moșiei Cordărenilor, din ținutul Dorohoi¹⁸. În scrisoarea mitropolitului Moldovei, Iacov, adresată medelnicerului Șerban Flondor, i se cere să fie prezent când se vor hotări moșiile Cordăreni și Săpoteni (Șipoteni, în alte documente), care sunt proprietățile lui și moșia Tăutuleștilor, care revine lui Dionisie Hudici¹⁹. În anul 1752, prin cartea domnului Moldovei Constantin Mihai Cehan Racoviță se poruncește starostelui de Cernăuți să cerceteze jalba lui Dumitrache Hudici împotriva medelnicerului Șerban Flondor și a nepoților săi, făcându-se chiar mențiuni de înrudire între ei²⁰. Se pare că între Șerban Flondor și Dumitrache

¹² D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet XXIX/76 - <1739>, original; ibidem, pachet XXII bis/3 - <1739 septembrie 8 - octombrie>, copie.

¹³ Ibidem, pachet X/14 - 1743 (7251) iulie 14, original.

¹⁴ Ibidem, pachet X/57/11 - <1735-1740> martie 15, rezumat; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598, f. 10 r., fără dată, rezumat, dar poate fi datat tot 1735-1740, fiindcă reia aceeași informație din documentul citat mai sus.

¹⁵ Vezi, nota 9.

¹⁶ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet X/11 - 1736 (7244) iunie 14, original; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul nr. 56), f. 10 r. - 7244 iunie 14, rezumat.

¹⁷ D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul nr. 60), f. 10 r. - 7245 mai 9, rezumat.

¹⁸ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet X/26 - 1749 (7257) iulie 1, original; ibidem, pachet X/227 - /1750 - 1760/, copie; ibidem, pachet X/218 - /1750 - 1760/, copie.

¹⁹ Ibidem, pachet X/176 - /1751 - 1759/, septembrie 14, original.

²⁰ D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul nr. 115), f. 24 r. - <7260>, unde se arată, între altele, că strămoșul lor, Tăutu, a avut doi feciori și trei fete.

(devenit ieromonahul Dionisie) Hudici au existat și în continuare relații tensionate. Așa se explică această carte de blestem a episcopului de Rădăuți Dosithciu, din 1753, împotriva lui Șerban Flondor și a neamului său pentru a arăta cu dreptate părțile de moșie și țiganii care se cuvin lui Hudici de la strămoșul lor, Atanasie Tăutul²¹.

Șerban Flondor este medelnicer și în anul 1760, deoarece este menționat în cartea de hotârnicie a moșiei Lucovița (ținutul Dorohoi), unde figurează în calitate de cumpărător al celor șase jirebii, pe care le-a împărțit fiilor săi, Ioniță și Toader, alături de cumnatul său Dumitrașco Bainski²².

Din cercetarea fondului *Iancu Flondor*, a fondului *Mănăstirea Doljești*, a manuscrisului nr. 598 <Condica Mănăstirii Doljești>, din cadrul Colecției de manuscrise, reiese faptul că în răstimpul 1720 - 1760 sunt menționați Toader Flondor, fost mare armaș, Iordache Flondor cu fiica sa Catrina și cu fiul său Dumitru, medelnicerul Șerban Flondor, cu fiii săi Ioniță și Toader.

În stadiul actual al cunoștințelor noastre, știm doar că Șerban Flondor și Constantin Flondor erau frați. Dacă ar fi să dăm crezare spuselor lui Sever Zotta²³, atunci fostul mare armaș Toader ar fi fost numai tatăl lui Șerban Flondor, fără a pomeni și de Constantin, despre care știm, din documente, că era fratele lui Șerban. Afirmările lui Sever Zotta trebuie, așadar, privite cu rezervă, deoarece anii avansați de marele arhivist ieșcan nu corespund cu anii din documentele originale ale fondurilor cercetate.

În privința lui Iordache Flondor și Negoită Flondor, după 1744 nu mai dispunem de nici o știre. Rămâne ca cercetările viitoare să aducă mai multe date și precizări despre ascendenții marelui patriot bucovinean Iancu Flondor²⁴.

anume Grigorie Tăutul, din care se trage Șerban Flondor cu nepoții lui, și Neculai <Tăutul>, din care se trage Dumitrache Hudici cu neamul său.

²¹ D.A.N.I.C., Fond *Mănăstirea Doljești*, pachet XXVII/43 - 1753 (7262) noiembrie 28, original; D.A.N.I.C., *Colecția Manuscrise*, manuscrisul nr. 598 (documentul nr. 118), f. 25 v. - 7262 noiembrie 28.

²² D.A.N.I.C., Fond personal *Iancu Flondor*, dosar nr. 74, f. 2. În lucrarea lui Sever Zotta, citată la nota 6, se precizează că Șerban, al doilea pitar (Beckenhälter), era fiul lui Toader și avea, pe la 1683, doi fii, pe Ioan și Teodor. Afirmarea corespunde adevărului, mai puțin anul 1683, care trebuie privit cu foarte multe rezerve, fiind o diferență de 77 ani, față de 1760, doar dacă, repet, nu este vorba de o eroare de datare.

²³ Sever Zotta, *op.cit.*, p.3.

²⁴ În Fondul personal *Iancu Flondor*, dosar nr. 74, f. 3 se află o copie adevărită a Diplomei de înobilare din 14 martie 1787 de la împăratul Iosif al II-lea, prin care Vasile, George, Constantin și Dimitrie Flondor, fiii lui Ioan Flondor și nepoții lui Șerban Flondor, primesc titlul de nobili ai Bucovinei. Cronologia evenimentelor ne-ar permite, ca ipoteză de cercetare în viitor, să admitem că e vorba de medelnicerul Șerban Flondor, cu cei doi fii ai săi, Ioan (Ioniță) și Teodor, din care primul a avut pe cei patru fii: Vasile, George, Constantin și Dimitrie, ridicăți la rangul de nobili ai Bucovinei.